

SAK 8/2015

REGULERING AV FISKET ETTER TORSK I NORDSJØEN – BIFANGST I TRÅLFISKET

8.1 FISKERIENE I 2014

En oversikt over det norske torskefisket sør for 62°N i 2014 er gitt i tabell 1. Totalt var Norges kvote i Nordsjøen 4 911 tonn etter avsetning til tredjeland. Av dette kvantum ble 50 tonn satt av til forskningsfangst. I Skagerrak (utenfor grunnlinjen) kunne norske fartøy fiske inntil 144 tonn, hvorav 94 tonn var avsatt til konvensjonelt fiske.

Tabell 1: Kvoter, fangst og verdi av torsk i Nordsjøen og Skagerrak (utenfor grunnlinjer) i 2014.

Nordsjøen					
Fartøygrupper	Kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Rest (tonn)	Utnyttelsesgrad (%)	Verdi (1.000 kr)
Konvensjonell ¹	3 911	3 193	-	-	54 326
Trål	1 000 ²	1 402	-	-	21 911
Totalt	4 911	4 595	316	94 %	76 237

¹ inkl. avsetning til forskningsfangst og bifangst
² avsetning til bifangst

Skagerrak					
Fartøygrupper	Kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Rest (tonn)	Utnyttelsesgrad (%)	Verdi (1.000 kr)
Konvensjonell	94	70	-	-	1 321
Trål	50 ¹	64	-	-	1 087
Totalt	144	134	10	93%	2 408

¹ avsetning til bifangst

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister per 6. mai 2015.

8.2 FISKERIENE I 2015

8.2.1 NORDSJØEN

I forbindelse med de bilaterale forhandlingene med EU som ble avsluttet 4. desember 2014 ble det totale uttaket av torsk i Nordsjøen i 2015 fastsatt til 29 189 tonn. Norges andel er

4 962 tonn. I tillegg ble det besluttet å tildele 3 503 tonn torsk som ekstra kvote til partene¹, hvorav Norge fikk 595 tonn. Norges totalkvote ble dermed 5 557 tonn.

Fordelingen av den norske kvoten i 2015 er gitt i tabell 2.

Tabell 2: Fordeling av den norske kvoten i 2015 (5 557 tonn)

Norsk andel av TAC i 2015	5 557
Avsetning til tredjeland	382
Avsetning til bifangst til trål	1 000
Avsetning til bifangst til konvensjonelle	300
Forsknings- og undervisningsformål	50
Til fordelingen i et direkte fiskeri	3 825

Det er fastsatt maksimalkvoter for konvensjonelle kystfartøy i lukket og åpen gruppe med garantert kvote i bunn, jf. tabell 3 og 4.

Tabell 3: Kvoter i lukket gruppe

Hjemmelslengde	Maksimalkvote (tonn)	Garantert kvote (tonn)
< 15 m	65	5
15 – 21 m	130	10
=> 21 m	260	20

Tabell 4: Kvoter i åpen gruppe

Største lengde	Maksimalkvote (tonn)	Garantert kvote (tonn)
< 10 m	6,5	4
10 – 21 m	13	4
=> 21 m	19,5	4

I inneværende år er det per 6. mai fisket 1 044 tonn torsk. Fartøy som fisker med konvensjonelle redskap har tatt 690 tonn. Fartøy som fisker med trål har tatt 354 tonn. I forhold til samme tid i 2014 har fangster tatt med konvensjonelle redskap økt med knapt 30 tonn, mens trålfangstene er omtrent på samme nivå. Totalt sett er dette fisket på samme nivå som i fjor.

Fiskeridirektoratet vil se an fisket utover sommeren før beslutning om eventuelle endringer i reguleringen blir tatt.

¹ I henhold til den bilaterale avtalen skal EU tildele sin del av ekstrakvoten til fartøy som deltar i et pilotprosjekt hvor det installeres CCTV kameraer om bord, som overvåker fiskeoperasjonen og produksjonen. Intensjonen er at dette tiltaket skal redusere utkast og det totale uttaket av torsk.

8.2.2 SKAGERRAK

I forbindelse med de bilaterale forhandlingene for 2015 ble Norge og EU enige om en totalkvote på 4 171 tonn torsk i Skagerrak, hvorav Norges andel er 136 tonn. I tillegg fastsatte partene en tilleggskvote på 501 tonn torsk, hvorav Norge har en andel på 16 tonn. Dette innebærer at den norske kvoten utenfor grunnlinjen i Skagerrak er på 152 tonn i 2015, hvorav 102 tonn er avsatt til fiske med konvensjonelle redskap.

I henhold til Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister per 6. mai har norske fartøy fisket 30 tonn torsk i Skagerrak utenfor grunnlinjen hittil i år. På samme tid i fjor var fangsten 34 tonn.

Fiskeridirektoratet vil se an fisket utover sommeren før beslutning om eventuelle endringer i reguleringen blir tatt.

Norges Fiskarlag foreslo under Reguleringsmøtet høsten 2014 at det ble åpnet opp for at fartøy under 11 meter kunne fiske direkte etter torsk innenfor en maskimalkvote på 5 tonn, når eier/høvedsmann var registrert på blad B. Tilsvarende ønske ble fremsatt i 2012 og 2013, men ble avslått med henvisning til at tillatt bifangst ble økt i rekefisket og det var behov for å se effekten av det. Videre ble kvoten overfisket betraktelig i 2013.

I 2014 ble ikke kvoten fisket opp. Situasjonen for 2015, der muligheten for uventet stor bifangst av torsk i Skagerrak ble vurdert som liten og totalkvoten ble justert opp, gjorde at det ble åpnet opp for et begrenset direktefiske etter torsk i Skagerrak. I perioden 1. mai til 30. juni kan fartøy med største lengde under 11 meter fiske inntil 5 tonn torsk med juksa utenfor grunnlinjen i Skagerrak. Det stilles videre krav om at eier/høvedsmann er registrert på blad B i fiskermanntallet og at fartøyet ikke har adgang til å delta i lukket gruppe i fisket etter torsk med konvensjonelle redskap i Nordsjøen.

8.3 BIFANGST

Regler om bifangst av torsk i 2015 ble stort sett videreført fra 2014. Eneste endring er at fartøy som fisker med konvensjonell redskap uten deltakeradgang kan ha inntil 35% innblanding av torsk fra og med 1. juni til og med 30. september.

Under Reguleringsmøtet november 2014 uttalte Fiskeridirektøren at bifangstreglene ville bli revurdert i løpet av 2015. I denne forbindelse har direktoratet sett nærmere på det forhold at bifangst av torsk i trålfisket har vært stadig økende fra 2014.

8.3.1 BIFANGST AV TORSK I TRÅLFISKET

Gjeldende reguleringsform for torsk i Nordsjøen og Skagerrak var i sin tid ment å være midlertidig. Bestandssituasjonen har imidlertid medført at de midlertidige tiltakene fortsatt danner grunnlaget for de årlige reguleringene.

Adgangen til å drive et direkte fiske etter torsk har derfor de siste 12 årene vært forbeholdt fartøy som fisker med konvensjonelle redskap. Et årlig kvantum torsk har vært avsatt til dekning av bifangst i trålfisket.

Fra 2013 har tillatt bifangst vært 5 % for fartøy som fisker med stormasket trål og reketrål i Nordsjøen og Skagerrak. For fartøy med nordsjøtråltillatelse og avgrenset nordsjøtråltillatelse er tillatt bifangst 20 % i Nordsjøen og 10 % i Skagerrak, hvilket har vært gjeldende regulering de siste 7-8 årene.

På samme tid har det vært en utvikling i fisket med hensyn til teknologi og flåtestruktur. I 2014 startet fartøy med avgrenset nordsjøtråltillatelse med partråling. Målart er hovedsakelig hyse, men også sei, lysing, hvitting og torsk fiskes i betydelig grad jf tabell 5. Det foreligger ingen kvantumsbegrensning i fisket etter hyse, hvitting og lysing. I fisket etter sei er det fartøykvote. Torsk reguleres som nevnt med tillatt bifangst. Da det for denne fartøygruppen er tillatt å ha inntil 20 % torsk som bifangst av fangstkvantumet er det tale om betydelige mengder torsk all den tid fangstene av hyse, hvitting, lysing og sei er store.

Tabell 5. Fangster tatt av to partrålpår i 2014 og til 18. mai 2015 (tonn).

Art	2014	2015
Akkar	4	3
Annen marin fisk	3	3
Annen skate og rokke	6	2
Blekksprut uspes.	0	
Breiflabb	31	7
Brosme	1	0
Glassvar	9	1
Gråsteinbit	15	5
Hvitting	284	294
Hyse	1 418	380
Kveite	2	0
Lange	41	13
Lomre	8	1
Lyr	33	3
Lysing	424	67
Makrell	9	7
Pigghå	1	0
Piggvar	2	0
Rødspette	42	11
Sei	669	349
Smørflyndre	2	0
Torsk	463	180
Totalsum	3 467	1 327

Kilde: Fiskeridirektoratets landings og sluttседdelregister 18. mai 2015.

I 2004 ble det satt av 1400 tonn til bifangst i trålfisket. I 2005 og 2006 ble 1340 tonn satt til side. Fra 2007 har avsatt kvantum vært 1000 tonn, med unntak av årene 2009 – 2011 da det ble avsatt 1500 tonn.

I tabell 6 vises torskefangster i Nordsjøen med henholdsvis konvensjonelle redskaper og trål. Tabellen viser at hoveddelen tas med konvensjonelle redskaper. Trålfiskets andel har variert mellom 14 % og 32 %. I perioden 2010 til 2013 har andelen ligget under 20 %. I 2014 økte den imidlertid betraktelig til 31 %.

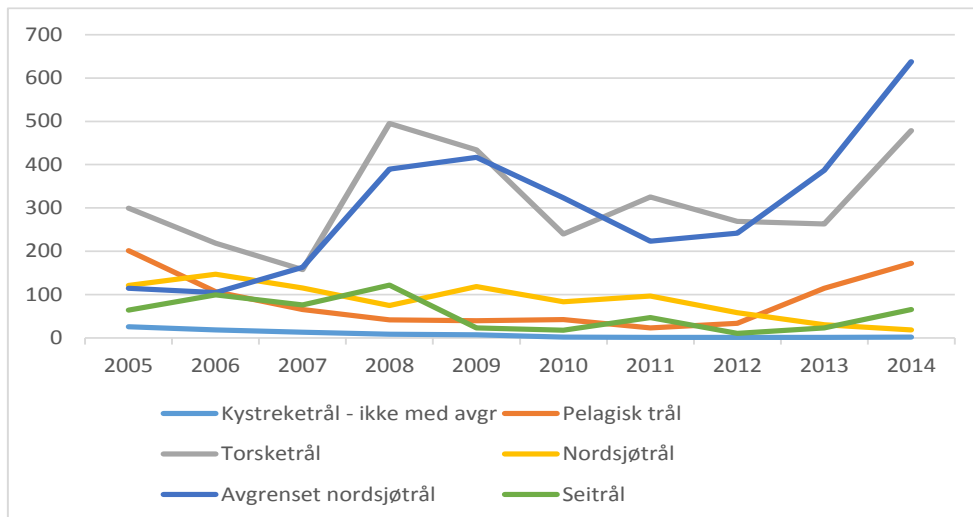
Tabell 6. Torskefangster tatt med konvensjonell redskap og trål i Nordsjøen.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Konv.	1 968	1 990	2 392	2 945	3 079	3 772	4 015	3 952	3 250	3 180
Trål										
	918	759	679	1 183	1 176	724	743	648	834	1 397
bunntål	791	629	578	1 086	1 111	660	673	596	763	1 331
reketål	126	128	96	96	63	64	57	51	60	56
flytetål	0	2	5	1	2	0	12	1	10	9

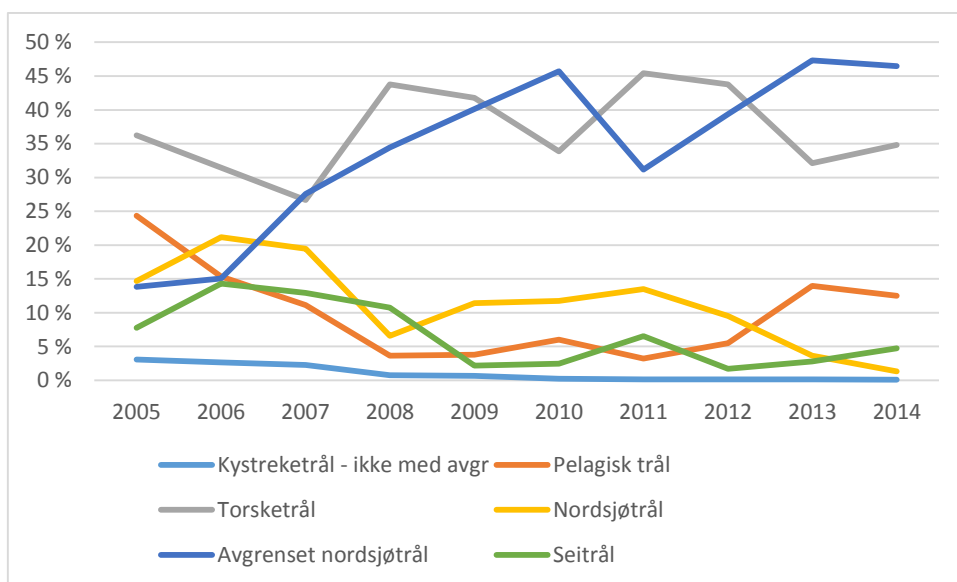
Kilde: Fiskeridirektoratets landings og sluttседdelregister.

I figur 1 nedenfor vises fordelingen av torskefangster tatt med trål etter rettighetsgrupper. Det kommer tydelig frem at det er to grupper som øker sine fangster markant. Dette er fartøy med torsketråltillatelse og fartøy med avgrenset nordsjøtråltillatelse. Begge grupper hadde en topp i 2008 og 2009. Deretter gikk kvantumet ned inntil fangstene økte i 2013 og især i 2014.

I gruppen som har avgrenset nordsjøtråltillatelse er det noen få fartøy som tar største del av fangsten. I 2014 var det 4 fartøy (2 partrållag) som tok 75 % av gruppens fangst. Fangstene per fartøy for de 4 som driver partråling er fra 85 til 165 tonn. I torsketrållgruppen er det flere fartøy som har et mindre kvantum. 23 fartøy har 10 tonn eller mer, og med unntak av ett fartøy har alle 30 tonn eller mindre.



a) Etter kvantum



b) Forholdsmessig

Figur 1. Torskefangster tatt med trål fordelt på rettighetsgrupper.

Tabell 4 viser altså at det ble tatt nærmere 1400 tonn torsk som bifangst i trålfisket i 2014. Trålfartøyenes fiske ut over de 1 000 tonn som var avsatt, ble dekket inn som følge av at konvensjonelle fartøy med adgang til å drive et direkte fiske ikke fisket sin kvote fullt ut.

Da direktoratet forberedte reguleringene for 2015 ble det antatt at 1 000 tonn torsk ville bli tatt som bifangst i trålfisket. Forutsatt at trålfartøyenes fangster blir på samme nivå som i 2014 vil total bifangst sannsynligvis overstige 1 500 tonn i 2015.

Som nevnt er det vanskelig å anslå omfang av trålfiske og kvantum av torsk som vil bli tatt som bifangst i trålfisket de kommende årene. Det synes imidlertid som de fartøyene som har

avgrenset nordsjøtrållatelse og fisker med partrål utnytter denne muligheten godt. Det bør derfor ikke utelukkes at flere fartøy i denne gruppen vil starte med partrålfiske. Konsekvensen vil bli et behov for å sette til side et enda større kvantum for å dekke bifangst av torsk i dette fisket. I tillegg er det flere tegn på at redusert fiskedødelighet de siste årene vil resultere i voksende gytebestand, særlig i den nordlige delen av Nordsjøen. Forhåpentligvis vil dette resultere i økt rekruttering. Økt tilgang til torsk vil kunne bidra til å øke interessen for fisket.

På bakgrunn av det ovenstående synes det klart at kvantumet torsk som blir tatt som bifangst i trålfisket i Nordsjøen er økende. Videre foreligger potensial for ytterligere vekst. Veksten er særlig drevet frem av fartøy med torsketrållatelse og fartøy med avgrenset nordsjøtrållatelse. Etter direktoratets syn er det derfor grunnlag for å vurdere om bifangstbestemmelsene for trålfartøy bør harmoniseres slik at fartøy som fisker med like redskap har lik bifangstgang.

Fiskeridirektøren ber om reguleringsmøtets syn på om bifangstprosenten for fartøy med nordsjøtrållatelse og avgrenset nordsjøtrållatelse skal settes til 5 % ved fiske i Nordsjøen og Skagerrak. Dette vil harmonere med bifangstprosenten til andre fartøy som fisker med stormasket trål i dette området.